

REDOVISNINGSRÅDET

UTTALANDE FRÅN REDOVISNINGSRÅDETS AKUTGRUPP

URA 1 REALA NOLLKUPONGSOBLIGATIONER

Enligt punkt 9 i RR 22, Utformning av finansiella rapporter får ett företags finansiella rapporter inte beskrivas vara i överensstämmelse med Redovisningsrådets rekommendationer om de inte uppfyller samtliga krav i alla tillämpliga rekommendationer och tillämpliga uttalanden från Redovisningsrådets Akutgrupp. Akutgruppens uttalanden behöver, i likhet med Redovisningsrådets rekommendationer, inte tillämpas på oväsentliga poster.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Riksgäldskontoret kan emittera reala nollkupongsobligationer. Köpare av sådana obligationer erhåller dels en viss real ränta, dels en kompensation för inflationen.

Realräntans storlek bestäms genom det pris som betalas för obligationen. Detta fastställs genom en auktion.

Inflationskompensationen erhålles genom att Riksgäldskontoret vid löptidens slut betalar ut obligationernas nominella belopp uppräknat med en faktor som bestäms av förändringen i konsumentprisindex från utgivningstidpunkten fram till lösendagen.

Redovisningen av reala nollkupongsobligationer har inte tidigare behandlats i någon svensk rekommendation. Detta uttalande anger hur redovisningen av sådana obligationer bör ske.

REDOVISNING

Redovisningen av nollkupongsobligationer behandlas i Redovisningsrådets rekommendation RR 3, Redovisning av fordringar och skulder med hänsyn till räntevillkor och dold räntekompensation och i Bokföringsnämndens uttalande U 92:3.

BFN rekommenderar att för nollkupongsobligationer skall skillnaden mellan anskaffningsvärdet och inlösenvärdet periodiseras som ränta över obligationens löptid. Fördelningen skall därvid göras så att räntebeloppet i procent av obligationens bokförda värde blir konstant mellan åren. Samma synsätt återfinnes i Redovisningsrådets rekommendation RR 3.

Riksgäldskontoret har emitterat obligationslån som utgör en kombination av nollkupongsobligationer och realräntelån. Obligationerna betecknas som reala nollkupongsobligationer.

För sådana obligationer bör för varje period redovisas en ränteintäkt som består av dels den reala räntan, dels inflationskompensationen. Ett belopp motsvarande ränteintäkten läggs till obligationens redovisade värde, som således ökas successivt under obligations löptid.

Obligationer redovisas som omsättnings- eller anläggningstillgång beroende på syftet med innehavet. Om innehavet redovisas som omsättningstillgång gäller lägsta värdets princip¹⁾. Det innebär att om obligationerna efter anskaffningstidpunkten handlas till en högre realränta skall en nedskrivning av obligationernas redovisade värde göras.

1) I försäkringsföretag görs ingen uppdelning på omsättnings- respektive anläggningstillgång. Försäkringsföretag samt kreditinstitut och värdepappersföretag får värdera obligationer till verkligt värde även när detta värde överstiger anskaffningsvärdet.

Obligationer redovisade som anläggningstillgång skrivs inte ned vid stigande realränta då avsikten med innehavet är att obligationerna skall behållas till inlösen tidpunkten och denna avsikt kan påvisas, vilket torde ställa vissa krav på dokumentation. I övriga fall skrivs obligationerna ned vid stigande realränta.

Vid beräkning av räntekostnaden för låntagaren tillämpas motsvarande synsätt. Det i samband med upplåningen erhållna beloppet redovisas som skuld. Skuldbeloppet uppräknas därefter så att skuldbeloppet vid inlösen tidpunkten motsvarar det belopp som enligt villkoren skall utbetalas till låntagaren.

Synsättet åskådliggöres genom följande exempel som visar redovisningen hos långivaren för de första tre åren av obligationens löptid.

EXEMPEL

Antag att en obligation emitteras i början av år 1 med ett nominellt värde på 1 miljon kronor. Löptiden är 20 år. Vid löptidens slut kommer obligationerna att lösas in för 1 miljon kronor uppräknat för förändringen i konsumentprisindex mellan år 0 och år 20. Förändringen i konsumentprisindex under åren 1, 2 och 3 antages vara 10%, 5% respektive 3%.

Antag vidare att en köpare betalar 0,5 miljoner kronor för denna obligation. Det betyder att om obligationen behålls fram till inlösen tidpunkten kommer den att ge en real avkastning på 3,5265 procent ($0,5 \text{ milj.} \cdot 1,035265^{20} = 1 \text{ milj.}$).

Den nominella ränteintäkten för obligationen utgörs av den reala räntan och inflationskompensationen. Ränteintäkten för de första tre åren beräknas enligt följande:

År	Fordran att redovisa vid årets början	Uppräkningsfaktor	Fordran att redovisa vid årets slut	Ränteintäkt för året	
				I absoluta tal 4 ./ 2	I procent
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	500.000	1,10*1,035265	569.396	69.396	13,88
2	569.396	1,05*1,035265	618.949	49.553	8,70
3	618.949	1,03*1,035265	659.100	40.151	6,63

Detta uttalande publicerades ursprungligen i juni 1994. Det har under år 2001 blivit föremål för samma remissprocedur som Redovisningsrådets rekommendationer. Därefter har uttalandet givits ut av Redovisningsrådets Akutgrupp i december 2001. I samband med remissproceduren har en fotnot lagts till. Där kommenteras vissa särskilda regler som gäller för försäkringsföretag samt kreditinstitut och värdepappersföretag.